

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un . . . um. . . . .
Pe o lună . . . 2 . . .

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrise nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Biblioteci populare.

Este un semn îmbucurător când tot mai stăruitoare devin cererile după cărți scrise în graiul poporului, și când trebuința pentru asemenea cărți se simte tot mai mult. Cartea populară se reclamă acum și ca un mijloc potrivit contra maghiarizării. După aprecierile noastre maghiarizarea n'a ajuns încă a fi o primejdie atât pentru masele mari ale poporului, ci mai mult pentru clasele cărturărești superioare. Și această primejdie constă nu atât, ca în timpurile medievale, când toți românii, cari se ridicau peste nivelul cultural al maselor intrau în biserica catolică sau protestantă și deveneau unguri, ci mai mult într-o însușire a gândirii și raționamentului unguresc străin firii românești. Acest fel de maghiarizare este mai greu de împiedecat, dar totodată mai puțin primejdios decât maghiarizarea maselor. În treaga noastră grijă trebuie îndreptată asupra acestor mase, ca ele să nu rămână în privința culturală în bătaia vânturilor. Și nu atât teama de maghiarizare, ci progresul cultural să îndrepte pașii noștri.

Școlile noastre românești sânt încă de parte de a corespunde misiunii lor. Autoritățile bisericești, cari conduc aceste școli, mai au încă un câmp larg de activitate înaintea lor pentru o bună organizație școlară, și nu sărăcia singură este cauza că rezultatele școlilor noastre nu sânt satisfăcătoare. Cu toate aceste numărul analfabeților este mai mare decât numărul școlarilor, cari au cercetat școlă. Aceasta diferență ne

dovedește că mulți din cei ce au învățat a citi și scrie, pierd iarăși această învățatură din cauză, că tinerii nu se mai întâlnesc cu cartea.

Prin introducerea obligatoare a limbii maghiare în școlile primare și deosebita stăruință ce pune guvernul prin organele sale de inspecție pentru învățarea acestei limbi tinerul român s'ar putea întâlni după absolvirea școlii cu cartea ungurească, în lipsa unei românești. Înțelege fiecare s.ăderile, cari se ivesc în ambele direcții, când la sate lipsește cartea românească.

Nu sântem cu desăvârșire nepregătiți pentru întâmpinarea acestor scăderi. Avem un număr de cărți și carticele, cari sânt vrednice a fi răspândite. Slăbiciunea noastră în privința aceasta este partea *organizatoare* în răspândirea cărților populare. De regulă copilul după ce a ieșit din școală arareori caută el cartea, dar când ea îl caută o primește bucuros. Librăriile noastre sânt peste tot rare și toate sânt întocmite astfel că ele așteaptă să-i vie mușterii în prăvălie. Firește pe această cale anevoioasă și lungă, numai puține cărți străbat până la locul destinațiunii lor, și poporul duce dorul cărților, iar librarul rămâne cu ele nevândute.

Unul din cele mai potrivite mijloace organizatoare pentru răspândirea cărților sânt bibliotecile populare. În bibliotecă cartea se întâlnește ușor cu cititorul și fără multe forme, ostenele și cheltuieli. Ce importanță mare se dă bibliotecilor populare pentru cultura omenească se poate vedea din organizația uriașă ce au aflat ele în țările lo-

cuite de popoare cu limba englezească.

Andrew Carnegie, unul din marii bogătași americani a dat din averea sa nu mai puțin decât 51 de milioane dolar, ceiace face 220 de milioane coroane, numai pentru scopul ca să se ridice clădiri pentru biblioteci populare pentru toți câți vorbesc englezește, adică pe teritoriul Statelor Unite americane, Marea Britanie, Canada, Irlanda, Neuseeland, Indii, Australia, Tasmania, Africa-de-sud, etc.

Locul necesar pentru ridicarea acestor clădiri, trebuie sărăcit de localitatea care vrea să aibă o asemenea bibliotecă. Afară de aceste reprezentanța comunală este obligată a asigura bibliotecii un venit anual de cel puțin zece la sută din suma dăruită. Până astăzi s'au înființat în acest mod 1800 biblioteci populare, pentru a căror întreținere s'au asigurat din partea reprezentanțelor comunale 20 de milioane dolari pe fiecare an.

N'am citat aceste date pentru ca să le imităm și noi, ci numai pentru a arăta ce importanță se dă bibliotecilor populare la unul din cele mai înaintate popoare, și ce rezultate binefăcătoare trebuie să aibă, când s'au găsit 1800 orașe și sate, cari au adus pe lângă darurile mari ale lui Carnegie o jertfă de 20 de milioane dolari anual.

Și noi avem astăzi vre-o 2—300 biblioteci populare, dar despre activitatea, fondarea și întreținerea lor, știm prea puține. Ar fi de dorit ca să se creieze un centru al acestor biblioteci și anume pe lângă una din librăriile noastre sau chiar în legătură cu ele.

O hartă etnografică pe comune a Transilvaniei.

(Niçolae Mazere, Harta etnografică a Transilvaniei, Iași 1909).

— De Eugen Brote. —

Este o absolută lipsă de o hartă etnografică a teritoriului ungar locuit de români. Pe fiecare zi simțim noi românii aceasta lipsă, dar o simt și oamenii de știință și politici neromâni cari se ocupă de poporul românesc și de raporturile sale în Ungaria. Avem și un mare interes politic pentru ființa acestei hărți, care va fi un document valoros pentru îndreptățirea pretențiilor noastre politice și contra tendințelor absurde de maghiarizare. Istoriografii vor găsi în hartă prețioase elemente de judecată pentru primele așezări ale poporului. Strategii nu vor lipsi nici ei a consulta harta în construirea planurilor lor. În materiile de proiecte de legi administrative, și mai ales în cele electorale, harta va face servicii neprețuite tuturor care vor avea datoria și interesul a se ocupa de ele. Ea ne orientează și asupra țării și slăbiciunii noastre ca popor și în multe alte privințe.

D. profesor Mazere s'a supus muncii foarte grele a construi harta și și a dat multă silită pentru a o prezenta publicului într-o formă corespunzătoare. Pe substratul hărții statului major austriac redusă la scara 1:340.000, autorul însamnă comunele prin patrulete și cerculețe, în care introduce culorile (roșu, galben și verde), ce în-

dică naționalitatea populații. Semnele orografice au fost eliminate cu totul din hartă așa că planul ei se marchează numai prin liniile albastre ale apelor, și prin liniile de hotar ale solgăbirărilor și ale comitatelor. Cu toate aceste reduceri de semne, harta se prezintă totuși încărcată, fiindcă prin un exces de zel d. Mazere a introdus pe planu numai numirea românească a comunelor, ci și cea ungurească și la multe comune a adus încă și pe cea germană.

Harta nu cuprinde întreg teritoriul țării locuit de români, ci numai părțile ardelenene.

O revizuire riguroasă a hărții recere multă muncă și osteneală, la care am renunțat cu atât mai ușor cu cât probele făcute ici și colo a produs convingerea, că harta n'ar rezista cu succes unei asemenea revizuirii.

În privința geografică ar fi de observat că linia de hotar nu se poate prelungi și în partea vestică spre Ungaria propriu zisă, când e vorba a înfățișa harta prezentului. Marele Principat al Transilvaniei, al trecutului, astăzi nu mai există și linia de hotar a lui ar avea numai o însemnătate istorică. Dar și din punct de vedere istoric linia de hotar trasă de d. Mazere poate să fie excepționată, dacă nu se precizează totodată și timpul, care se are în vedere. Hotarele marelui Principat n'au fost în toate timpurile același. Însă peste acest defect am trece mai ușor, dacă nu s'ar constata și altele. Așa bunăoară în hartă, în care găsim altcum însemnate și vâlcele, lipsește valea Biczului, care este o trecătoare în Moldova. În valea aceasta este situată la frontiera ungară-română o comună mare românească, care poartă același nume, și lipsește firește și ea.

Însă ea lipsește numai dela locul ei, căci găsim o comună Bicz pe hartă, dar o găsim departe spre nord la izvoarele Bistricioarei în vecinătate cu comuna românească Bilbor. În realitate Bilbor, fiind în fundul văii n'are nici o comună vecină. O altă greșală geografică se repetă în altă formă cu satul Andrașfalău — românesc, situat pe un părau al Târnavii mici. Satul este însemnat pe harta dlui Mazere în mod corect acolo unde se găsește în realitate, dar cerculețul lui este colorat verde, ceiace semnifică sat unguresc, pe când în realitate satul este românesc. Mai spre nord și pe un alt părau mai mare stă Andrașfalău-unguresc. D. Mazere așează lângă acest Andrașfalău-unguresc un alt Andrașfalău-românesc, pe care îl colorează acum cu roșu, adică sat românesc, care în realitate acolo nu există.

Și în privința semnelor etnografice sânt de făcut observații. Mai întâi minoritățile unei comune nu sânt însemnate în același mod. Patruleterul sau cerculețul are aci mai mult spațiu pentru culoarea minorității, ceiace indică că autorul își propune a arăta prin colorii și raportul numeric între majoritatea și minoritatea comunii. Aceasta este o problemă foarte cu greu de rezolvit mai ales când și minoritățile mici au să iasă la iveală și când diferența între majoritate și minoritate este mică. Pe harta dlui Mazere aflăm patruletere și cerculețe, care prin modul aranjării culorilor nu ne dumeresc, dacă comuna este românească sau nu. Așa de exemplu la comuna Bruiu cerculețul este pe jumătate galben, pe jumătate roșu; trebuie citit deci că sânt români și germani în același număr, prin urmare o comună mestecată, fără caracter pronunțat național. În realitate însă

Acest centru, compus din bărbați competenți, ar avea chemarea să le steie bibliotecilor populare în toate privințele într-ajutor, să le înlesnească organizația, funcționarea și dotarea, să le provadă cu cărți alese și corespunzătoare trebuințelor, să stăruie pentru sporirea numărului bibliotecilor, și să conducă peste tot întreaga organizație. Astfel s'ar lega în mod practic interesul celitorilor cu interesul librarilor, și s'ar promova cultura în general și cultura națională în deosebi.

Organizarea bibliotecilor populare ar avea de efect și un alt mare avantaj. Dacă din cele peste 3000 de comune românești numai în a treia parte a lor ar succeda întemeierea de biblioteci, oricărei cărți bune, ce apare, i ar fi asigurată de mai înainte o desfăcere de o mie exemplare. Instituțiile bibliotecilor ar deveni în mod firesc și mijlocitor la sate între publicul cumpărător de cărți și librării.

Numai pusă într-o mână pricepătoare biblioteca poate să aducă foloase. Un dulap, un raft ocupat de o sumă oarecare de volume, dăruite numai de alții, cari ei înșiși le consideră de netrebaice, nu constituie încă o bibliotecă, și cu atât mai puțin nu o bibliotecă populară. Instituția culturală, pe care o avem în vedere, când vorbim de biblioteci populare, este o instituție vie, care încontinuu se hrănește de producțiunea literară. Pentru un vraf mai mare sau mai mic de cărți, cari nu sânt potrivite cu trebuințele publicului în interesul căruia s'a înființat biblioteca, n'are nimeni interes. O asemenea instituție este moartă și fără nici un folos pentru nimeni. Dacă însă în biblioteca înființată se găsec zi de zi cărți nouă, care de care mai interesantă și mai instructivă, se stabilesc între bibliotecă și public relațiuni continue, și de-abea atunci ea produce efectul, care a fost legat de înființarea ei. Cel puțin pentru început organizația bibliotecilor populare la noi are trebuință de o conducere unitară și pricepută, care din biroul unei librării ce nu râvnește numai la câștigul material, se poate face cu ușurință și cu folos atât cultural cât și material.

Bruia este însă comasă germană cu o minoritate considerabilă românească. Tot astfel la Hendorf și altele. Făgărașul apare după hartă tot din cauza greutății de a fixa prin culori populația numerică a naționalităților, ca comună ungurească cu minoritate mai mare românească și cu o minoritate foarte mică germană. În realitate însă în Făgăraș nici una din naționalități nu dispune de majoritatea absolută. Numărul germanilor nu este însă dispărent cu minoritatea lor este și ea considerabilă.

Surprinzătoare este însă și deasa aplicare a culorii verzi (ungurești) pentru minorități. Găsim în sate, unde fără statistică știm că nu se găsec decât fracțiuni n'însemnate de unguri, fășii verzi în cerculeț. Așa în Râșnov, Cristian (comitatul Brașov), Codlea, Miercurea, Agnita, Ucea-de-jos, Arpasul de-jos, Săliște etc.

În Săliște d. e. sânt între 3572 de locuitori 128 de unguri; ce interes poate să existe ca o hartă etnografică să însemneze aceasta minoritate de 3 procente? Ciufudul după hartă ar avea o considerabilă minoritate ungurească, în realitate statistica oficială nu constată acolo decât 24 de unguri între 709 de locuitori. În patruleterul Sebeșului s'ăsesc fășia verde (unguri) cuprinde o treime din spațiu, cea galbenă (germană) de-abea e vizibilă atât e de subțire. În realitate minoritatea ungurească este compusă din 549 de suflete, iar cea germană din 2533, adică de cinci ori mai mare decât cea ungurească.

Pe lângă aceste greutăți tehnice cu care a avut să se lupte autorul și care produc un rezultat

Un savant englez despre chestia naționalităților. Stăruințele dezinteresate ale publicistului Scotus Viator (Sir Seton Watson) par că au îndemnat și pe alți publiciști englezi să studieze chestia naționalităților din Ungaria mai cu temei și nu numai pe baza publicațiilor tendințioase plătite de guvernele ungare.

Cea mai nouă publicație apărută în limba engleză, »Austria-Hungary«, datorită publicistului englez *Geoffrey Drage* e o nouă dovadă despre spiritul critic imparțial ce începe să se manifesteze în lucrările despre monarhia noastră.

În lucrarea aceasta vastă, un volum de mai bine de 800 pagini, autorul se ocupă, într'un capitol special, și cu chestia naționalităților și ajunge la concluzia constatată de atâtea ori de cei cari cunosc tainele politicii maghiare: *Maghiarii califică toate atacurile împotriva politicii lor naționaliste drept izbucniri unilaterale ale unor agitatori egoiști sau ale unor filantropi-filozofi și uită de primejdia pe cari o evocă asupra patriei lor prin maghiarizarea volnică.*

Publicistul englez își încheie apoi capitolul dând expresie convingerii sale, că procedeul urmat de maghiari n'are nici un înțeles și nu va duce niciodată la ținta dorită de ei.

O interpelație a dlui Iorga. Din București ni-se anunță că în ședința de azi, Marți, a Camerei deputaților, d. Nicolae Iorga, deputat de Iași, a adresat o interpelație dlui Ionel Brătianu, președintele consiliului de miniștri, în chestia campaniei pornite de evrei, în străinătate, împotriva României.

D. Iorga a cerut dela șeful guvernului să ia măsuri împotriva calomniatorilor neîmpământeniți dela gazetele evreiești din România.

Situația parlamentară în Austria nu prezintă nici pe ziua de azi vre-un moment nou. În cursul zilei s'a întrunit conferința comună a partidelor slave și germane, pentru a discuta asupra modalităților cum s'ar putea asigura votarea bugetului. Conferința s'a terminat fără să se ajungă la o înțelegere, fiindcă slavii stăruie în cererea lor ca mai înainte să se facă remanierea ministerului, iar germanii cer mai înainte votarea bugetului.

Cu toate aceste, tratativele începute se vor continua și nu e cu neputință ca în cele din

uneori nesatisfăcătoare și fals am găsit așa în fugă și vre-o câteva greșeli etnografice. Așa d. e. la satul Vălcandorf cerculețul este întreg colorat cu roșu (români); în realitate comuna este însă germană. Așa apare pe hartă ca comună germană cu minoritate românească; în realitate ea este comună ungurească (1467 de unguri) cu minoritate românească (329 de români) și cu 9 germani. Bălcaciu este însemnat ca comună ungurească cu minoritate română; în realitate ea este comună germană cu minoritate română. Berghinu! are roș (români) $\frac{1}{10}$, verde (unguri) $\frac{1}{10}$ și galben (germani) $\frac{1}{10}$; în realitate comuna este germană cu 731 de români ca minoritate și 25 suflete unguri. Firește greșeli de aceste n'ar trebui să fie încă multe.

Harta a ieșit din atelierele Institutului geografic al armatei din București. Am văzut lucrări executate de acest institut în mod mai perfect decât aceasta. Liniile apelor sânt țapene și dimensiunea grosimii lor nu crește în mod proporțional spre gura lor. Linia de hotar a solgabiaretelor este de o grosime cu totul nemotivată, țapănă și ea, și din cauza aceasta purtată fără necesara precizie. Lipsa văii Bicazului este de contat în sarcina Institutului?

D. Mazere și-a câștigat deosebite merite pentru nomenclatura românească a comunelor. Anchetele, chestionarul și peste tot silințele sale în această direcție sânt vrednice de toată recunoștința.

urmă partidele să cază de acord asupra unei soluții mulțămiloare pentru ambele părți.

»Arbeiterzeitung« despre Burdia. Supt titlul sugestiv »Panama ungurească«, organul partidului social-democrat din Viena »Arbeiterzeitung« publică, în numărul său de azi, un violent articol în care înșiră o seamă de politicieni din Ungaria, arătând cum aceștia au profitat de stările corupte din Ungaria pentru a se îmbogăți. Între acești »politicieni« e înșirat și C. Burdia dela Caransebeș, »intemeietorul partidului român guvernamental«, cum îl numește organul socialist. Despre deputatul dela Caransebeș, »Arbeiterzeitung« afirmă că până acum avea o situație modestă, iar acuma dispune de-o avere de 250 - 300 mii de cor. avere câștigată în mare parte prin mijlocirea cumpărării unei moșii de către stat.

„Primejdia trialismului“.

Între multele primejdii ce se conturează pe orizontul »statutului național unitar«, una îndeosebi turbură statornic visurile cu cari își alintă orgoliul de rasă compatrioții noștri. Glasuri de îngrijorare, țipete de alarmă răsună tot mai dese pe Bărăganul presei ungurești și goarna luptelor șovine se agită de un timp încoace fără repaos. Alături de primejdia »valahă«, slavă, austriacă etc. »Budapesti Hirlap«, semnaleză acum tot mai stăruitor primejdia trialismului. Și precum, în vastul său arsenal de arme autentice, pentru chestiunea valahă găsește totdeauna câte-un »preot român«, pentru situația naționalităților în țările apusene câte un »străin« celebru, așa și pentru primejdia trialismului el are la îndemână peana unui veritabil anonim din Bosnia. În numărul său din urmă »B. H.« publică, adică la loc de frunte, un articol, intitulat »Trialismul« și iscălit de anonimul »Un bosniac«, care înfățișează măreața idee plasmuită în cercurile creștin-sociale din Viena în colorile cele mai antipace opiniei publice ungurești, ținută în neconțință trepiditudine de stăgarea atâtor glasuri de alarmă.

»Bosniacul« — răsună din cine știe care colț al redacției panungurești — ne dă în articolul din chestiune și o statistică cu privire la elementele de populațiune, cari ar fi să alcătuiască cel de-al treilea stat în configurațiunea trialistă din viitor a monarhiei habsburgice. Conform acestei statistici »Marea Croație« — așa ar fi să se numească noul stat al monarhiei — ar cuprinde 4,928,000 de catolici (croați, italieni și germani) 1,549,000 de greco-orientali (sârbi), 600,000 de musulmani (turci) și 98,000 de locuitori de altă confesiune, — toți aceștia recrutați din Croația, Slavonia, Bosnia, Herțegovina și Dalmația.

Statistica »bosniacul« o compune după confesiuni, deoarece sentimentele deosebite de confesiune sânt și astăzi, în urma referințelor particulare din numitele țerișoare, mai puternice decât conștiința deosebirii naționale — și de oarece în chipul acesta el poate pune o colorare mai antipatică, atribuind-o socialiștilor creștini din Viena. Și știți care e în ultima concluziune primejdia ce rezultă de aici? Marea croație ar avea în număr rotund șapte milioane, Ungaria 17 milioane, iar Austria 24 milioane. Urgisita de Austrie o să fie deci singură atât de puternică cât celelalte două state ale trialismului împreună. Și ce e mai catastrofal pentru Ungaria e, că prin separațiunea Mării Croații, s'ar pierde pentru interesele Ungariei Bosnia și Herțegovina, — »stânca de care s'au sfărmat« până de prezent năzuințele austriace. — Nu-i așa, că e adorabil »bosniacul« în naivitate, lui inocentă?

Politica românilor din Ungaria

Trecut, prezent, viitor. De A. B.

XVI.

Iar în »Noul testament«, tipărit la 1648 în Alba-Iulia de Mitropolitul Ardealului Simion Ștefan, găsim, în Predoslovic, următoarele cuvinte, cari sânt luminată dovadă despre unitatea noastră națională din cele mai vechi timpuri:

«Bine știm că cuvintele trebuie să fie ca banii, că banii aceia sânt buni, cari umblă în toate țările; așa și cuvintele acelea sânt bune carele le înțeleg toți. Noi drept aceea ne-am silit, de în cât am putut, să izvodim așa cum să înțeleagă toți; iară de nu vor înțelege toți nu-i de vina noastră, cei de vina celui ce au răsfirat românii printr'alte țări, de și-au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăesc toți într'un chip».

Iată dar că dela începutul literaturii române strămoșii noștri și-au dat seamă că un popor sântem și o limbă avem toți românii de supt toate stăpânirile! Iată dar că prima lor grijă a fost să scrie așa, ca toți românii să înțeleagă, și scrisul lor să fie de folos seminției românești de pretutindenea! Se poate un mai lămurit document ca acesta, de unitatea noastră etnică și culturală?...

Și această preocupare, de a nu îngădui să se producă diferențieri în graiul și în gândirea românească, ci de a ne închege tot mai mult unitatea națională și culturală, trece ca un fir roșu prin întreaga istoria dezvoltării noastre.

Ardeleanul Gheorghe Șincăi nu s'a preocupat numai de istoria conaționalilor săi din patria sa mai restrânsă, ci de istoria neamului românesc întreg, care pentru dânsul și pentru toți contemporanii săi luminați, era o singură unitate etnică, despărțită politicește, dar nedespărțită după origine, limbă, tradiții și aspirațiuni naționale.

Ardeleanul Gheorghe Lazăr a aprins în Țara-Românească făclia rededeptării naționale, transplantând în pământul ei coplesit de străini ideile propovăduite de învățații școlii ardelenice, și contribuind astfel în mod puternic la îndrumarea tuturor românilor spre același ideal național și cultural.

Când Marele Mitropolit al Moldovei Veniamin Costachi a deschis, la începutul veacului XIX, întâiul seminar pentru cultivarea preoților, și când puțin mai târziu Mihail Vodă Sturdza a deschis în Moldova cea dintâi școală superioară românească, amândoi au adus, pe cei dintâi profesori din Blaj, arătând prin aceasta că și Moldovenii înțeleg și voesc să se desvolte, ca limbă și cultură, în același fel și după aceleași principii, ca și frații lor din celelalte țări românești.

În fine în Bucovina un alt Ardelean, un alt discipol al școlii dela Blaj, Aron Pumnul, a pus temelie dezvoltării culturale și literare, așa că pretutindenea cultura românească a plecat dela aceeași obârșie și s'a dezvoltat după aceleași principii, între cari cel de căpetenie este unitatea națională culturală a tuturor Românilor.

În 1866, când s'a pus baza Academiei Române din București, astăzi cel mai important organ al culturii noastre naționale, patriotice guvern al României a chemat ca membri pe fruntașii culturii românești din toate provinciile locuite de români, pentru ca, în conformitate cu tradițiile noastre naționale și culturale, cu toții să contribuie la întărirea și dezvoltarea limbii și a culturii românești, cari una sânt și una trebuie să fie pentru toți românii de pretutindenea.

Când apoi, după multe peripeții, Academia Română a izbutit să stabilească o ortografie acceptabilă și acceptată de toată obștea noastră cărturărească, cei dintâi cari s'au grăbit să introducă această ortografie în școli, în cărți și în corespondența oficială, au fost, în mod foarte semnificativ, Mitropoliții români din țările Coroanei ungare. Încă o dovadă, că preocuparea noastră a tuturor este se avem același suflet și aceeași gândire națională și să vorbim și scriem aceeași limbă, și chiar cu aceleași semne!

Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu.

— Corespondență din București. —

Pecum am anunțat, universitatea din București a sărbătorit, Duminecă, între mari solemnități pe ilustrul profesor Titu Maiorescu, care, după o muncă neobosită de 40 de ani, părăsește catedra de profesor universitar.

Sala festivă a Senatului, unde a avut loc serbarea la orele 3 d. a., era fixată de lume. Am remarcat, în afară de profesorii universității, pe I. P. S. Sa mitropolitul Moldovei Pimen, pe d-nii: Toma Stelian, ministru de justiție, I. Călințeru, P. P. Carp, A. D. Xenopol, Petre Misir, Al. Marghioman, Al. Salignyi, generalul C. Coanda, Babu Catargi, C. C. Arion, Nicu Filipescu, Șt. Hepites, generalul Iarce, Ioan Negruzzi, Al. Florescu, Ș. Țigara Samurcaș și alți mulți.

Intrarea în sală a venerabilului profesor e salutăată cu ovații entuziaste și îndelungate. D. Maiorescu ocupă loc pe banca prelaților, având la stânga pe d. A. D. Xenopol, iar la dreapta pe d. Simion-Mehedinți.

D. C. Dimitrescu-Iași, rectorul universității din București, ia cel dintâi cuvântul și începe cu declarația că a fost surprins auzind despre demisia dlui Maiorescu. În cuvinte frumoase își exprimă regretul sincer că d. Maiorescu, atingând limita de vârstă, s'a simțit îndemnat să părăsiască catedra de profesor.

»Colegul nostru Maiorescu — a urmat apoi — în curând va implini 70 de ani, dar inima lui a rămas destul de tânără pentru a putea comunica, încă mulți ani, generațiilor noi de studenți entuziasmul și spiritul patriotic cari a făcut din D-sa unul dintre maeștri de frunte ai acestei universități. Demisia dlui Maiorescu nu trebuie considerată ca o retragere, ci ca o reculegere, căci sper că profesorul atât de mult iubit își va urma munca și ne va comunica rezultatele acestei munci, fie prin scrisul său, fie prin conferințele ce le va ținea în calitate de profesor onorar al universității noastre».

Oratorul termină exprimând dlui Maiorescu sentimentele de admirație și de recunoștință a tuturor colegilor și elevilor.

Di I. Bogdan, decanul facultății de litere, îi exprimă dlui Maiorescu omagiile tuturor colegilor dela facultatea de litere și filozofie. Îl asigură că toți îi vor păstra și pe viitor aceeași venerație și admirație sinceră.

D. C. Dissescu vorbește în numele senatului universității. Vestea despre retragerea dlui Maiorescu a impresionat adânc întreaga lume intelectuală. D. Dissescu rezumă întreaga operă didactică, literară și politică a dlui Maiorescu și termină citând cuvintele lui Bourget: »Nu există vrâstă, există numai forțe« — și exprimându și, nădejdea că va urma să învețe generațiile tinere să-și câștige o voloare personală și s'o utilizeze în folosul patriei.

D. C. Dragu, deputat și profesor, vorbește în numele numeroaselor generații de elevi crescuți de marele maestru, — iar d. Gheorghe Lazar, student, în numele studenților.

D. Titu Maiorescu, adânc impresionat de sincerile și înălțătoarele dovezi de simpatie și admirație, mulțumește asistenței într'un discurs întrerupt des, de aplauzele entuziaste ale celor de față.

Între altele spune că întotdeauna a considerat drept colegi atât profesorii cât și studenții; pen-

tru el toți sunt «cives academiae». Profesorii datoresc mult entuziasmului și admirației sincere a elevilor lor.

Face istoricul profesoratului său și spune că a început a instrui într'un timp, când studiile în România nu erau încă specializate. În acel timp profesorii, poate, nu știau cât știu profesorii de astăzi, dar și-au iubit elevii și au făcut din ei regeneratorii națiunii.

Vorbind despre vocația profesorului, declară că păcatuiesc în contra acestei vocații toți cei cari se gândesc la situația în care pot ajunge pe urma acestei vocații. Le dă tuturor studenților sfatul de-a nu uita acest adevăr mare, nici când vor ajunge profesori. Un profesor trebuie să muncească mult căci, oricât de mare ar fi activitatea lui, nu va întreci fericirea ce o va resimți când va descoperi între elevii săi adevărate talente. În ezumat, idealul profesorului trebuie să fie răspândirea luminii; dacă va ajunge ținta aceasta, poate să fie mulțumit, căci și-a făcut datoria.

D. Maiorescu termină mulțumind colegilor săi că i-au oferit prilejul acesta de-a-și putea lua rămas bun dela ei, dela elevii săi și dela toți cei cari au ținut să-și exprime prietenia lor sinceră.

Cuvintele din urmă ale oratorului au fost acoperite de aplauzele frenetice ale asistenței.

Serbarea s'a terminat la orele 4 și jum.

La ieșire, studenții i-au făcut dlui Maiorescu o grandioasă manifestație de simpatie.

Darea de seamă a deputatului Dr. Lucaciu.

— Organizația partidului. — La Vașcău. — Discursul d-lui Lucaciu — Iarăși foc! —

După reușita dare de seamă ce s'a ținut în Beiuș, la care au participat ca reprezentanți partidului național central din comitatul Bihorului dd. vicepreședinți Dr. Coriolan Pop și Dr. Aurel Lazar, dinpreună cu secretarul Gheorghe Tulbure. Duminecă în 5 l. c. d. Lucaciu și-a ținut darea de seamă în opidul Vașcău.

D. deputat a fost însoțit de președintele partidului național al cercului electoral, înflăcăratul român Dr. Ioan Ciordaș, și de dd.: Dr. Gavril Cosma, adv., Dr. Const. Popovici, avocat, Dr. Augustin Ciavici, Alexă Ardelean, Eugen Nyékl, Corneliu Palladi, Vasiliu Ștefan și Ioan Petia.

La gară s'a înmulțit suita cu d. Mihail Pavel — nepotul fericitului episcop Pavel — care, ca președintele partidului național central din comitatul Bihorului se grăbia să participe la darea de seamă. În mersul trenului — pe calea care ține o oră — s'a luat hotărâre că în timpul cel mai scurt să se convoace de comitetul național central din Bihor, o conferință, la care să participe reprezentanții acestui partid din toate cercurile electorale ale acestui comitat, și să se înceapă organizarea partidului pe toată linia, punându-se baze sigure pentru legătura strânsă a membrilor.

La gara din Vașcău, o mulțime de alegători, așteptau sosirea iubitului lor deputat. Hănicul și înflăcăratul preot d. Gaogiu Bogdan din Cherpinel între urale de »Să trăiască deputatul nostru!« îl întâmpină pe d. deputat cu un bine venit asigurându-l de dragostea și alpierea nețărmurită a alegătorilor. Impresionat adânc d. Dr. Vasiliu Lucaciu răspunde asigurând alegătorii că va lupta și de acuma înainte dimpreună cu secții săi de lupă pentru izbânda și realizarea drepturilor dela cari așteptăm bunăstarea și fericirea mult iubitului și mult încercatului nostru neam.

Adunarea s'a ținut în piața Vașcăului, în fața unei mari mulțimi de alegători. Impresie bună a

Galoși, ghetete pentru apădă veritabile de Petersburg

es capătă la WEISMAYR FERENC Timișoara, numai în cetate, str. Hunyadi.

Ghetete de gumă de Petersburg sunt veritabile numai fiind provăzute pe talpă cu un triunghi roșu, și anul fondării 1860.

făcut prezența preoților. Amintesc pe d. Adrian Deseanu protopopul Vașcăului, apoi d. Micula Roxin, Moga, Nicorușia, Cucu, Todan, Bursas și mulți alții. Invățători încă au fost mai mulți, în frunte, cu d. V. Sala.

La 11 orele a. m. d. George Bogdan preot, în numele alegătorilor roagă pe d. deputat să-și înceapă darea de seamă. D. Lucaci, după câteva cuvinte de introducere, începe să descrie situația politică, arătând învâlmășeala și întunecatul trist și nesigur a stărilor politice de azi, când nu avem guvern responsabil și când țara suferă ca de o boală rea de criză. »Crizei acesteia, continuă d. deputat, cei dela putere nu-l află leacul și așa treburile din țara noastră toate merg ca răcul — înapoi. Leacul nostru acceptat și de înaltul împărat și rege nu-l primește Apponyi și toții lui. (Strigăte: jos cu ei!) Lor nu le trebuie vot universal egal și secret, cu toate că aceasta e singura cale care ar putea duce țara la înaintare și cetățenii fără deosebire de naționalitate și religie la îndestulare și bunăstare. Cu leacul acesta, prin creșterea acestei legi, promisă numai dar nu executată, s'ar da posibilitatea ca țara țării, poporul să-și trimită reprezentanții săi în locul parlamentului bolnav și aceștia apoi să lucreze din răsuferință pentru binele tuturor popoarelor din țară!»

D. deputat pe lângă atențiunea încordată ale alegătorilor, documentează că în țara aceasta numai atunci va fi pace și numai atunci va fi progres și îndestulare, când toate națiunile din patrie, ungurii, românii, slovacii, sârbii și celelalte popoare vor avea egale drepturi!

În o parte a vorbirii d. deputat a vorbit și despre o chestie foarte actuală și de o importanță și însemnată netăgăduită pentru viitorul încercatului nostru popor — chestia catehizării.

Mulțămindu-le celor prezenți pentru că i-au ascultat cuvântul și au venit în număr mare li roagă ca să țină cu putere și cu mândrie la principiile partidului nostru național a cărui steag cu atâta mândrie și bărbăție l-au dus, la învingere, la alegerea ultimă.

Di George Bogdan, în numele alegătorilor prezenți mulțamește apoi d. deputat pentru ostenețele cele multe și pentru munca cea mare care a purtat-o și o poartă pentru binele poporului nostru. Îl asigură cu cu toții vom ține la olalată cu mândrie pentru gloria steagului și pentru binele și cinstea neamului.

Roagă pe bunul Dumnezeu ca deputatul nostru Dr. V. Lucaci, să-și dea țările și viața îndelungată pentru a putea lupta pentru binele neamului.

După adunare a fost o masă comună.

La masă protopopul Vașcăului, dl Adrian Deseanu, a ținut un toast plin de sentimente naționale la adresa deputatului Dr. V. Lucaci. A mai vorbit dl Dr. Ioan Ciordaș pentru țărânul nostru din jurul Vașcăului.

Di Ioan Petra, contabilul »Drăganului« din Beiuș a toastat pentru sentimentele noastre naționale din Bihor.

Seara, dl Lucaci și însoțitorii săi s'au întors la Beiuș, unde, la gară, au fost întâmpinați de dnele Viora Dr. Ciordaș, dna Cosma, dna Hortensia Paguba și dsoara Ciurdaru.

Raportând despre darea de seamă amintesc și faptul, că precum la alegerea dlui deputat Dr. V. Lucaci a fost foc în Beiuș, așa și Sâmbătă seara — în presara dărei de seamă din Beiuș — a ars aproape total minunatul palat al Ilustrității Sale dlui episcop Dr. Demetriu Radu. Duminică sara după darea de seamă din Beiuș, adică în presara dărei de seamă din Vașcău din nou clopotele au dat semnul de foc. În apropierea Beiușului în locul așa numit Ciungi ardea focul năpraznic pe teritoriul domeniului episcopesc.

Se presupune că focurile au fost puse de dușmanii mișcării naționale din Bihor. P. Tra.

Românii în congregația Timișului.

Ca o vie ilustrație a furiei și intoleranței ungurești cu care sânt tratați reprezentanții români în adunările comitatense în Ungaria, ori de câte ori ei cutează să denunțe volnicile fără de număr ce le săvârșesc agenții administrației în cercurile lor de influență, dăm la vale — după un ziar din Timișoara — câteva scene ce s'au desfășurat ieri în congregația comitatului Timiș.

Îndată după ce prefectul Hertelendy a deschis ședința, membru român, d. avocat Dr. Iuliu Coste din Ciacova, cere să i-se dea cuvânt — conform unui uz de mult consacrat în adunările congregaționale — într-o chestiune pe care ziarul unguresc, din care luăm informațiile noastre, nu o amintește dar care fără îndoială trebuie să fie de o deosebită importanță, după ce un membru român a încercat să obțină cu ea cuvântul.

Prefectul refuză dorința dlui Coste, deși întru sprijinirea ei a sărit și părintele protopop Pepa din Ciacova, arătând mai multe cazuri de precedent. Prefectul însă refuză și pe d. Pepa între »ovațiile prelungite și aprobările vii« ale membrilor unguri.

Urmează raportul ajutorului de prefect. În șirul discuțiunii ce s'a deschis a luat cuvântul întâi, tot d. Coste.

Dsa a declarat — spune ziarul unguresc — că ia la cunoștință raportul ajutorului de prefect. Ceeace îl silește însă să vorbească e că în cercul Ciacovei sânt la ordinea zilei volnicile și abuzurile suprefectului Zoltan Peiko (»Ovații însufleșite« pe băncile ungurilor), care nu e în clar asupra sferei sale de competență și se amestecă chiar și numai din pasiune în drepturile altora. (»Sgomotoase aprobări«, intreruperi: »Trăiască Peiko« — pe băncile ungurilor). D. Coste arată cum între altele faimosul suprefect a stors depuneri false dela niște bieți nenorociți, făgăduindu-le că nu li-se va întâmpla nici un rău, — pe urmă însă totuși i-a pedepsit. Arată apoi alte cazuri.

Părintele Pepa (intrerupând:) Am și eu unul! (Haritate — pe băncile ungurilor).

D. Coste: Zoltan Peiko a numit drumar pe un individ, care pentru funcțiunea aceasta n'a avut nici o pregătire specială ca urmare firească, drumurile în cercul Ciacovei sânt într-o stare nu se poate mai părăsită.

Cu prilejul alegerilor deputaților sinodali în sinodul gr. or. românesc, suprefectul Zoltan Peiko (Ovații la adresa lui Peiko) a chemat la sine pe primarii comunelor și le a poruncit cu cine să voteze.

Intreruperi: Bine a făcut!

D. Coste: Cu prilejul alegerii de primar din Ciacova suprefectul, pentru a zădărnici alegerea vechiului primar, l-a presionat pe acesta cu fel de fel de amenințări și l-a silit să repășească chiar în preajma alegerii. Interpelează pe ajutorul de prefect, că ce măsuri de retorsiune a luat și dacă n'a luat, când are de gând să ia.

Numai decât după d. Coste s'a ridicat părintele protopop Pepa.

Cuvintele lui însă nici nu se pot desluși măcar, din zgomotul infernal cu care a fost întâmpinat. Ungurii îl amenință scuturându-și pumnii către d-sa și strigându-l: Tac! Șezi! Ce voiești? De mare zgomot nu se aude nici un cuvânt. Prefectul sună mereu, până când într'un târziu zgomotul se mai potolește.

D. Pepa: În Octomvrie 1908 subprefectul Zoltan Peiko a închis o școală românească, zicând că primejduiește starea igienei publice, în realitate însă, pentru că voia să-și câștige merite patriotice prin prigonirea și înfrângerea românilor.

La cuvintele acestea — spune ziarul unguresc — a izbucnit o furtună care a covârșit cuvintele dlui Pepa.

Strigăte: Minți! Calomniez!

Prefectul chlamă la ordine pe d. Pepa și spune că ungurii nu vor să zdrobească pe români ci să și-i facă frați.

D. Pepa: Spune că suprefectul până când avea nevoie de voturile românești se purta altfel cu românii și le cerșea voturile. Urgitează măsuri de retorsiune contra lui.

După părintele Pepa, a vorbit deputatul Dobroslav, care a spus că ultraiștii români, dintre cari face parte și d. Pepa, sânt supărați din pricina succesorilor enorme ale burdăștilor, cari cuceresc tot mai mult simpatia poporului. Propune să se treacă la ordinea zilei peste interpelațiunile membrilor români.

Congregația primește propunerea renegatului deputat.

Tot ieri s'a adus în congregație hotărârea care a fost primită cu atâtea salve de bucurie în lumea politică ungurească, hotărârea cu privire la crearea posibilității de a se putea convoca congregația cât mai curând, în vederea »vremurilor grele« ce abat asupra Ungariei.

Pentru școala de fete.

Dăruirile pentru școala de fete din Arad sosesc într'una. Inveselitoare sânt mai ales încurajările cari vin din depărtări mari ca să înlesnească Reuniunii femeilor din Arad opera aceasta mare dar grea la care s'a angajat.

După darul d-nei Manliu din Dresda, vine acum un alt dar prețios din Brașov, din partea d-nei Elena Sabadeanu prezidenta de onoare a femeilor române de acolo. Comitetul Reuniunii noastre a rămas foarte încântat de atenția delicată a distinsei doamne Sabadeanu, care trimite darurile sale cu următoarele rânduri:

Cluj Stimate Doamnă Viceprezidentă!

Brașov, 2/12 1909.

Cu mare plăcere am luat apelul D-voastră la cunoștință, și am trimis la adresa d-nei directoară Octavia Dr. Ciuhandu câteva obiecte; săptămîna viitoare voi mai trimete unele, cari acuma sînt în lucrare.

Mîndre puteți fi de succesele D-voastră, la care și noi cu dragoste și cu mulțumire luăm parte.

Cu Dumnezeu înainte! Succes bogat!

Vă stimez și vă iubesc.

Elena Sabadeanu.

Lista obiectelor trimise: O păpușe, costum românesc, pot din comuna Râșnov comitatul Brașov, dela d-na Elena I. Sabadeanu în valoare de Cor. 32.—

O cămașe țărănească, port din comuna Bran comitatul Făgărașului dela doamna Tini Dr. Mănoiu în valoare de » 30.—

Un pompadour dela dsoara Maximilian în valoare de » 14.—

Un șorț dela d-na M. I. Burduloiu » 6.—

Un ștergar dela d-na preoteasa Nan Râșnov.

Un șervețel dela d-na preoteasa Nan Râșnov.

Un ștergar dela dna Christoloveanu

Un ștergar dela dsoara Silv. Frâncu Getea.

Un milieu dela dna E. A. Popovici Brașov în valoare de » 12.—

Iți cade părul??? N'ai decât să folosești spiritul pentru păr, „Petroi“ a lui Kulka care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. —

După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o explicație în limba română 2 cor.

Pistuii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățanțe a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui Kulka. Prețul unei tegle 1 cor. Săpun de crin 1 cor. Pudră de crin în toate colorile 120 cor. Preparate cozmelice de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la „Vulturul negru“ a lui Kulka Emil din Timișoara-Cetate Nr. telef. 645.

Zile de nesiguranță.

Criza.

Arad, 6 Decembrie.

Situația politică e stăpânită iarăși de nesiguranța cea mai deplină. O constelație nenorocoasă nu îngăduie guvernului coaliționist să se ducă, deși el prin plecarea sa ar provoca o curățire a atmosferei pline de miazme ce a creiat în viața politică a țării.

Cronica zilei de azi e cât se poate de sterilă. Singurul obiect de discuții în cercurile politice a fost și azi vizita de ieri a lui Wekerle la președintele camerei. Se crede că s'a fixat pentru săptămâna viitoare convocarea camerei, deoarece guvernul e dator, în baza legilor, să ceară indemnitate pentru a preveni starea de ex-lex.

Starea de ex-lex pare însă tot mai inevitabilă, după ce partidul lui Justh e hotărât să zădărnicească orice încercare a guvernului de a se menține la putere.

Deocamdată nu se anunță nici un eveniment în lumea politică, cece apare și din împrejurarea că președintele camerei a plecat azi din capitală și nu se va înapoia decât la sfârșitul săptămânii.

O încercare cu contele Ioan Zichy.

Budapesta, 7 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). În cercurile politice a stârnit mare surpriză vizita de azi a lui Wekerle la contele Ioan Zichy. Se crede că primul ministru, ca o ultimă încercare de scăpare, s'a adresat contelui Zichy rugându-l să ia asupra-și tratativele de mai departe, dar că a primit acelaș refuz, ca și dela Dessewffy și Wlassics. Contele Zichy ar fi răspuns lui Wekerle următoarele:

— La nici un caz nu sânt dispus a primi sarcina formării unui cabinet și cu atât mai puțin sarcina tratativelor.

În jurul memoriului lui Kossuth.

Budapesta, 7 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). În urma senzaționalului demascări a memoriului lui Kossuth, foarte mulți deputați vor părăsi partidul kossuthist. În sânul partidului lui Kossuth a izbucnit o vie nemulțămire, care se descarcă nu numai asupra lui Kossuth ci și asupra lui Emil Nagy. Acest din urmă se crede a fi spiritul cel rău al lui Kossuth. Nu se știe încă de partea cui se vor da disidenți.

»Vaterland« despre Kossuth.

Budapesta, 7 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ziarul creștin social »Vaterland« scrie azi, pe baza unor informații din Budapesta, că în partidul lui Kossuth stăpânește iarăși un curent de nemulțămire din pricina atitudinii șovăitoare a șefului. Mulți ir și sânt gata să-l părăsească și așteaptă numai un moment oportun.

În partidul lui Justh e mare bucurie. Un membru de seamă al partidului a făcut următoarele declarații interesante:

— Lui Kossuth îi place extremitățile. La început a fost 48-ist radical, mai apoi făcea o politică întru toate pe placul Vienei, condiționată bine înțeles de portofoliul ministerial, iar acum se întoarce la politica moștenită dela tatăl său.

Prin acest joc frivol Kossuth își va distrage și cel din urmă rest de popularitate a numelui său — și din șeful de partid de până azi va deveni un conducător fără partid.

Politica »usurarilor unguri« nu e pe placul popoarelor din Ungaria — spune în alt loc »Vaterland« — și tendințele revoluționare sânt isolate în sinul partidului 48-ist. Partea covârșitoare a țării condamnă panglicăria politică a usurarilor și ar primi cu mai multă bucurie o rezolvire pașnică, deopotrivă dreaptă pentru toate națiunile din Ungaria, decât o luptă care n'ar aduce lauri decât pe seama câtorva »ștreberi politici«.

Numirea contelui Khuen probabilă.

Viena, 7 Decembrie. (Telegrama corespondentului nostru). În numărul său de azi »Neue Freie Presse« continuă să susțină însărcinarea contelui Khuen Héderváry cu formarea noului cabinet. El va forma întâi un »minister de tratative« și numai mai târziu va cerca să formeze un minister definitiv.

Decumva încercarea contelui Khuen n'ar reuși, va urma cu siguranță Lukács și Justh...

Două instituțiuni culturale.

Arad, 5 Decembrie.

Supt titlul de mai sus »Biserica și Școala« organul oficial al Diecezei aradului scrie următorul articol:

Avem două instituțiuni culturale în Arad: Asociațiunea arădană și Reuniunea femeilor române din Arad. Și una și alta a trecut prin grea criză, le a surghiunit neînțelegerea, dar pe ambele le-a reinviat înțelegerea din urmă, ce s'a sălășluit în societatea arădană și acum sânt pe calea să-și împlinescă sublima misiune culturală ce o are fiecare în felul ei: Asociațiunea, dezvoltarea culturală-economică pe terenul social; iar Reuniunea femeilor, cultura femeii române.

Asociațiunea s'a simțit destul de tare la începutul anului curent pentru desvălirea puterii sale și pentru trecerea la fapte. Memorabila adunare generală din Februarie a avut succese morale și materiale, cari au dat condițiile de viață a acestei instituțiuni: suflet și corp, adică însufiețire și bani. Așa s'a făcut cuvântul în fapte. Asociațiunea aranjază conferințe populare, distribue ajutoare la meserii, înființează cor, cu un cuvânt lucrează, dă societății impulsuri de însufiețire pentru cultura românească și revarsă lumină. Proxima adunare generală ce se va ține în decursul acestei ierni este chemată a duce înainte avântul ultimei adunări generale. Dumnezeu să-i ajute!

Reuniunea femeilor este mai norocoasă pentru că comitetul damelor române din Arad, în frunte cu neobosita doamnă Oncu, au pus în mișcare femeile române de pretutindeni, ca să ridice un cămin culturalei femeii române în Arad, un internat.

Nicăiri nu este atât de mult reclamat un institut de educație pentru fetițele române, viitoarele mame, ca în Arad și provincia Aradului, pentru că Aradul cu provincia sa și cu Banatul răzimat de Arad dă cel mai mare contingent de eleve, cari își fac cursul educației lor în internate.

Școala din Sibiu nu le poate primi pe toate și nici îngusta școală de fete de astăzi din Arad, și așa fetițele crescute în internate străine își

pierd decorul lor românesc și legea și limba, sau cel puțin nu au senz pentru ele. Sufletul lor este dedicat idealurilor străine de neamul lor, cu un cuvânt în sufletul lor nu mai sânt române și aceasta înseamnă a nu mai avea mame române în cercurile culte românești. Aceasta ar însemna distrugerea vieții familiare ortodoxe române și prin aceasta distrugerea temeliei bisericii și neamului nostru.

Sâmbătă am avut ocaziunea a ne delecta în expoziția lucrurilor de mână incuse la Reuniune pentru loterie. Admirabile țesături din arta femeii române, care îi arată vechea ei cultură păstrată în războaiele țărănești. Sămnuț, că am venit aici îmbrăcați în haina culturii și nu aici ne-am găsit haina. Cătrînța noastră e aceeaș cu cea din Italia. E chestiune de cultură pentru noi a ne ține portul și podoaba națională a casei românești. Onoare acelor femei, cari au desgropat arta țesăturii femeiești din războaiele țărănești și l-au dat locul de onoare unde i-se cuvine a fi: decorul saloanelor clasei înalte unde să demonstre vechia noastră cultură. Că nu sântem parveniți în concertul lumii culte.

În concertul de Sâmbătă ni-se prezintă o altă comoară a sufletului românesc: spiritul artistic muzical cu dulcea doină românească. A fost triumful motivelor românești în arta muzicală.

Și școala românească confesională a câștigat câteva petricele în moneda sunătoare ce a încurs la casă.

Nu voim să zicem prin aceasta, că urim cultura străină, pentru că numai barbarul urește cultura în care își vede perirea sa, ci voim să zicem, că iubim cultura noastră și vrem să susținem caracterul culturii românești, pentru că, și ca oameni culți vrem să rămânem români.

Am voit prin aceasta să remarcăm valoarea morală a instituțiilor culturale, pentru că nu este menținerea asocierilor culturale, de a fi numai »Sparkassa« instituțiilor culturale, ci mai presus de toate a da inspirație obștei pentru cultura românească, căci din suflete răsar faptele.

O dionioară se zicea: »a cui este țara, acelaia este și religia;« astăzi să zice: »a cui e cultura a celuiia este și țara« și acest mod de gândire uman trebuie să fie stăpânitor la noi.

Dintr'un carnet.

— Insemnări uitate. —

De când s'a inventat tiparul, niciodată nu s'a scris și tipărit atât de mult ca acum, mai ales la noi români. Dovadă multe reviste și ziare cari apar cu sprijinul celor mai de seamă scriitori și dispar cu sprijinul — procurorilor.

Se citește acum și la noi foarte mult. Să ne mirăm, dar, dacă se și scrie foarte mult? Iar dacă cineva scrie foarte mult, să ne mirăm că i-se întâmplă să scrie cite-odată și lucruri — cu mînt? (Firește, nu e vorba nici de mine, nici de colegii mei din trecut și viitor cari, toți, scriem întotdeauna numai cuminte).

Dar nu aceste cumințenii întâmplătoare le-am reținut în carnetul meu, ci câteva lucruri mai puțin întâmplătoare.

Deschid carnetul.

Am auzit odată, cu prilejul serbărilor în memoria lui Șaguna, un orator care a știut să facă din centenarul marelui Andreiu o progresiune geometrică amețitoare.

»Domnilor, — a zis acest orator — serbăm astăzi centenarul aniversării seculare de-o sută de ani dela nașterea lui Șaguna.«

Și lumea a aplaudat...

Ce frumos mai și sună »Centenarul aniversării seculare de-o 100 de ani...100

Că de-o 100×100×100 e un milion — cine se mai gîndește?

Prisosul acesta de vorbe, la alții se preface în avaritje condamnable — mai ales cînd e vorba de virgule și puncte.

Într'o carte apărută de curînd citesc următoarea frază lungă, clădită pe-o virgulă nevinovată:

Dudás Sándor

cojocar în
Kolozsvar, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

«Regele Carol al VII-lea, căruia ea i-a pus pe cap coroana și i-a mintuit țara poate tocmai lua parte la vre-un joc păstoresc în ziua de 30 Maiu 1431 în care zi mintuitoarea țării lui suferi la Reims martiriul pentru dragostea de neam și țară».

O virgulă la început și un punct la sfârșit e prea mult sau prea puțin — cită vreme mai există și o interpuncție oarecare.

Răsfoind carnetul, mai găsesc o frază demnă de reținut. E vorba despre un banchet.

«D. X... închină pentru femeia română care încă își are o parte frumoasă în zvircolirile noastre pe terenul culturii neamului...»

Fraza aceasta poate să corăspunde realității, dar e atât de puțin la nivelul sexului frumos, încât ar fi meritat să nu se scrie — nici chiar în revista în care s'a scris.

Inchid carnetul.

M. A.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Conflict sârbo-muntegrec.

Belgrad, 7 Dec. Cu ocazia procesului conspiratorilor prințului Nichita desbătut mai zilele trecute la Kolașin, se zice, că judecătorii ar fi insultat guvernul sârbesc. În urma acestor știri guvernul așteaptă informații exacte, asupra desbaterilor, pentru a decide, ce poziție să ia, neputându-se baza pe știri particulare.

Prințul Gheorghe renunță la călătoria în Muntenegru.

Belgrad, 7 Dec. Prințul Gheorghe și principesa Elena au renunțat la călătoria, ce voiau să o facă în Muntenegru, din cauza opiniei publice sârbești ostile acestei călătorii.

Greva preoțimii române?

Vienna, 7 Decembrie n. »Deutsches Volksblatt«, organul partidului creștin-social, și »Vaterland« care își ia inspirațiile din anturajul moștenitorului de tron, anunță în numărul de azi că preoții români din Ungaria sânt hotărâți să declare greva, dacă Apponyi nu-și va retrage ordonanțele date în chestia limbii de catechizare.

Ziarele vineze nu spun de unde și-au luat informațiile acestea.

Polyt despre sârbii radicali.

Budapesta, 7 Decembrie. Deputatul naționalist Mihai Polyt, chestionat de un ziarist ungar, a făcut următoarele declarații cu privire la ieșirea celor trei deputați sârbi radicali din partidul națunilor nemaghiare.

— Ieșirea deputaților Mrks'ci, Musitzki și Manoilovici, din partidul naționalităților nu însemnează că poporul sârbesc ar fi părăsit programul său naționalist. Sârbii din Ungaria au sprijinit până acuma partidul radical, de aci înainte va fi însă altfel. Cei trei deputați disidenți au fost aleși cu sprijinul partidului kossuthist. Sârbii sperau că kossuthiștii, ajungând la putere, vor realiza votul universal și secret, așa după cum aceasta se cuprinde în programul lor. Kossuthiștii însă de 4 ani de când dețin fănele guvernării n'au făcut nimic pentru votul universal și poporul sârbesc s'a înstrăinat de ei și va sprijini în viitor pe candidații naționaliști.

Deputații naționaliști cu prilejul alegerii președintelui camerei au votat pentru Justh, n'au luat însă pâsă de prezent o hotărâre definitivă în ce privește atitudinea lor din viitor. Înainte de toate ei voiesc să se convingă despre serioșitatea promisiunilor lui Justh în ce privește votul universal.

Cauzele revoluției din Grecia.

Atena, 7 Decembrie. Regele George al Greciei a acordat unui redactor francez o întrevvedere, în care a spus că mișcările revoluționare din zilele din urmă au fost provocate numai de nesuccesul diplomației grecești în chestia cretană. Liga ofițerilor publică o energică desmințire a acestor afirmații ale Regelui, declarând că nesuccesul acesta diplomatic a fost numai picătura care a făcut să se reverse paharul.

Cauzele adevărate ale mișcărilor revoluționare sânt dezordinile necurmte cari de decenii bântuie țara. Scuza regelui George că s'a supus numai voinței majorității e o scuza puțin serioasă, fiindcă monarhii întotdeauna pot să pună stavilă și margini postelor păgubitoare ale majorității. Dovadă regele Bulgariei. Desmințirea aceasta a ligei ofițerilor a făcut pretindeni senzaț'e.

Criza ministerială din Italia.

Roma, 7 Decembrie. Năzuințele fostului ministru președinte Sonnino (100 de zile în 1906), însărcinat cu alcătuirea cabinetului, probabil se vor termina cu deplin succes. În cursul zilei de ieri și de azi, Sonnino a avut mai multe întrevederi cu șefii partidelor politice. Tratatvele au fost încununate de succes. Sonnino a obținut concursul mai multor politicieni fruntași. Noul cabinet se va prezenta Camerelor probabil la 14 Decembrie. Se afirmă că Marcora, președintele camerei deputaților, își va da demisia. Până acum nu se știe cine va fi urmașul lui în fotoliul președinției.

Imprumutul de stat al Bulgariei.

Belgrad, 7 Decembrie. Guvernul bulgar a depus azi în Sobranie proiectul de lege despre împrumutul de 100 milioane — dela »Wiener Bankverein«. Corespondentul d-v. află din izvor sigur că ministrul de finanțe al Austriei a pus guvernului bulgar condiția — pentru acordarea împrumutului acestuia — ca Bulgaria să facă o comandă de 30 milioane dela industriașii din Austria. Guvernul bulgar a refuzat împlinirea acestei condiții și s'a înțeles cu consortiul dela »Wiener Bankverein«, fără să se prevadă în contract condiția pusă de guvernul austriac. Nesuccesul acesta al guvernului austriac a provocat adânci nemulțămiri în cercurile industriale din Austria.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 7 Decembrie n. 1909.

Icoane din viață.

Sprijinită pe două bețe, cu pași șovăitori, nepus de greoi, rătăcea pe strada principală a orașului. Abia făcea doi trei pași și se opria pe câte o clipă, ca să adune puteri noi, apoi tot așa își urma calea.

Când sta locului, privia pierdută în pământ. Poate că nici nu știa, nici nu vedea, că trecătorii curioși s'au luat în urma ei și toți o priveau cu uimire, cu compătimire, unii chiar cu groază.

În spate ducea, legat în tr'o măramă mare, un băiat de vre-un an și jumătate. Capul băiatului e gol; are numai o cămășuță pe el, iar un picior l-a ieșit din măramă și se leagă în jos.

Băiatul tace, nu plânge, stă nemișcat. Cu ochii lui mari, negri și frumoși, se uită la oamenii din jurul său.

Ea e o femeie de vre-o treizeci și cinci de ani; are statură mică, e slabă; fața îi e de culoare arămie, urme adânci de durere și suferință să vadă zugrăvite pe ea; ochii îi sânt tulburi, șterși, nu au nici o sclipire, nasul îi e lat, turtit, buzele galbene și groase.

E urâtă, foarte urâtă, iar îmbrăcămintea ei murdară și numai zdrențe îi dă o înfățișare și mai respingătoare.

Ajunsa, astfel, la colțul unei strade, voi să se așeze dar nu putu. Incepu să tremure, să se leagne ca o frunză bătuță de vânt.

În cea dintâi clipă toți o privesc îngroziți, căci dacă ar cădea, acolo, pe trotuar, cu băiatul acela în spate...

În clipa următoare, mai multe mâni se repede la ea; o mână o apucă de braț, alta desleagă năframa, iar alta ia băiatul, apoi îl ajută să se așeze.

Un suspin de ușurare a ieșit din pieptul femeii. Stă nemișcată și se uită înainte cu privirea pierdută.

O întrebare că cine e, de unde vine, unde merge? Dar ea nu răspundea nimic.

»E mută« ziceau unii.

Băiatul nici acuma nu plânge; el nu se supără că e în mâni străine, necunoscute; el și acuma, ca mai înainte, se uită în jurul său, cu privirea simpatice și atât de nevinovată.

»Ce băiat frumos și drăguț... Ce băiat bun și cuminte«, ziceau mai multe voci.

Femeia își ridică capul și întinde mâinile spre băiat. Îi ia în brațe și-l sărută pe frunte. Băiatul zîmbește, îngână un cuvânt »mama«, apoi iar începe să privească la lumea adunată.

Întrebările încep din nou.

Femeia scoate din sân o hârtie; o întinde unui domn care, după ce o citește, explică cuprinsul hârtiei: Femeia a fost internată în spitalul orașului, iar acuma însănătoșată, i-s'a dat drumul...

Poate că murmurul de indignare a celor adunați în jurul acestor ființe nenorocite, a făcut ca femeia să deie niște amănunte:

Nu are pe nime; nici părinți, nici frați, nici surori. A trăit în concubinaj cu un bărbat, și el lipit pământului de sărac. Cum a născut băiatul, bărbatul a alungat-o. S'a îmbolnăvit, și de-atunci pribegeste din spital în spital.

— »Dacă nu a; avea băiatul ăsta, de mult mi-aș fi făcut seamă vieții, sfârșește ea.

— »Unde mergi acuma? Ce-o să faci? Ești bolnavă, nu poți munci!« ziceau unii.

Ea n'a răspuns nimic; lacrimile au început să i curgă șiroaie, pe când cu dragoste își strângea copilul.

Fiecare, emoționat mai mult de înfățișarea atât de dureroasă a acestor două creaturi, arunca câte un ban în poala femeii, care îi lua cu nesăț sălbatec, demonic, strângându-i isteric în mână ei de culoarea unui mort.

Dăruiri pentru fondul de zidire al școlii de fete din Arad.

Pentru fondul de zidire al școlii de fete din Arad, au mai sosit următoarele dăruiri:

Dna Ana Dr. Demian, Arad	membră fondatoare	C. 100—
Dna Ecaterina Vășanu, Arad	membră pe viață	40—
Dna Flora Dr. Novacu, Pecica	membră fondatoare	100—
Dna Aloiza Sida, Budapesta	membră fondatoare	100—
D. Dr. Ioan Margita, Geoagiu		100—
Anonim, din C.		100—
Ioan de Preda, avocat Sibiu		50—
Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial Sibiu		20—

Institut de spălat și curățire a lui

NAGY KÁROLY

în Cluj-Kolozsvár, Malom utca 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femeiești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincie se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulare cenștiincioasă, executare grabnică și punctuală.

Dr. E. M. Cristea, protozincel Sibiu 20.—
Dr. Nicolau Balan, profesor Sibiu 20.—
Dna Maria Popescu n. Garsin, Făgăraș 20.—
Colecta dlui Sever Bocu, Arad 302.—

— **Lueger se retrage?** Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază: În cercurile creștin-sociale din Viena se discută cu aprindere posibilitatea retragerii de pe arena politică a șefului marelui partid. Aderenții domnului Lueger ar regreta foarte mult aceasta retragere, de aceea s'au decis, să-și ceară să se menajeze și să se abțină dela ședințele cele lungi, pentru a nu cădea din nou bolnav și a fi silit astfel să lase partidul într-o situație atât de dificilă, cum este cea actuală.

— **Delegații români la ministrul Weiss kirchner.** Corespondentul nostru din Cernăuți ne telegrafiază, că astăzi au fost primite în audiență de ministrul de comerț Weisskirchner delegațiile tuturor naționalităților, care i-au prezentat doleanțele lor. Românii au fost conduși de cavalerul Flondor. Ministrul a răspuns delegației românilor, că nutrește simpatii pentru români și că guvernul va ține socoteala de dorințele culturale și economice ale românilor.

— **Desconsiderarea limbii noastre.** Primim următoarele: S'a scris în ziarul »Tribuna« că mulți avocați români corespundea în limba maghiară cu țărani noștri, desconsiderând și insultând astfel limba noastră românească.

Intre acești avocați e și unul din Panciova, Dr. Petru Pantia, care încă s'a făcut părtaș de această crimă națională, a cărei gravitate cu atât e mai mare, că amintitul avocat e fiu de țaran și a studiat cu stipendii românești, din fundațiunea Gozdsu.

Promovat. Aflăm cu adâncă bucurie că amicul și colaboratorul nostru d. Onisifor Ghibu, a fost promovat zilele trecute de doctor în filosofie și pedagogie, cum laude la universitatea din Jena.

Sincere felicitări!

— **Podul peste Dunăre.** Ziarul »Poikor« din Belgrad află că guvernul român s'a înțeles cu guvernul bulgar să înceapă tratativele unui pod peste Dunăre. Ambele guverne sânt hotărâte să facă cele mai mari concesii, așa încât se crede că tratativele vor fi încununat de succes.

— **Boala regelui Alfons.** »Gil Blas« din Paris, anunță că regele Alfons al Spaniei suferă de timp îndelungat de polipi nazali. De curând i s'a făcut o operație, care însă n'a reușit. E nevoie să i se facă acum o nouă operație, dar nici un medic spaniol nu îndăznește să primească răspunderea. Noua operație, probabil, o va face medicul Moure din Bordeaux (Franța).

— **Naufragiarea unui vapor.** Din Londra se telegrafiază: Căpitanul vaporului Amdale, văzând Vineri în canalul Bristol rachete, s'a apropiat cu vaporul său și a găsit o barcă răsturnată, de care se agățau zece oameni, echipajul vaporului naufragiat Tistlemode. Căpitanul a procedat numai decât la opera de salvare. Cu excepția unui marinar, care a ajuns între barcă și vapor și a fost strivit, toți ceilalți au putut fi salvați.

— **Fericirea suveranilor.** Din Petersburg primim știrea telegrafică, că țarina Rusiei se află de câteva zile mai bine. Așa a declarat ministrul de război rus Suchominov corespondentului lui »Lokalanzeiger«.

O altă telegramă din Londra însă anunță tocmai contrarul. Spune, că împărăteasa Rusiei e foarte bolnavă. Numeroși membri ai familiei au fost chemați la Livadia. Nervii suveranei sânt cu totul distruși. Leșină îndată ce sânt mai mulți oameni în odaie. Memoria ei e atât de slăbită, încât adesea nu recunoaște nici servitorii. Apoi are inflamații la vinele picioarelor.

Moralicește e foarte abătută și plină de gânduri melancolice. Are o nespasă teamă, ca nu cumva țarul sau țareviul să cadă victimele vreunui atentat.

— **Epilogul asasinării regelui Alexandru.** Corespondentul nostru din Belgrad ne telegrafează următoarele: Muntenegreanul Stewa Lukacevici Șaraga, care fusese intimul regelui Petru al Sârbiei pe când acesta era pretendent, a fost expulsat din Sârbia. Lukacevici avea întreprinderi comerciale, în anul trecut a dat însă faliment, pentru că girase prințului Arseniu Karagheorghevici, fratele actualului rege polț, în valoare de peste 50.000 de dinari, pe care acesta nu le-a plătit. În urmă și a pierdut averea tipărind tablouri de ale regelui Petru, pe care l-a vândut în Bosnia. Lukacevici a amenințat, că va publica schimbul de scrisori avut cu regele Petru, când acesta era pretendent, dovedind călătorie acestuia în Sârbia pentru a tocni pe ucigașii regelui Alexandru și ai reginei Draga.

Afacerea aceasta promite să facă o extraordinară senzație.

— **Invitare.** Societatea »Petru Maior« a tinerimii universitare din loc, va ține în sala cea mare dela »Saskör« (IV. Irányi u. 17), în ziua de sf. Andrei (13 Decembrie st. n.) seara la 8 ore, ședință festivă întru aducerea aminte de marele Arhiereu Andrei Șaguna.

Programul: »La mormântul marelui Andrei«, cor bărbătesc de D. Cunțanu. 2. »Cuvânt ocazional«, rostit de președintele societății. 3. »Revedere«, (Eminescu), cor bărbătesc de N. Ganea. 4. »Doi arhierei«, conferință de A. Crișan, absolvent de teologie, st. în științe. 5 »Noel«, de A. Adam, cor bărbătesc. Corul va fi condus de d. N. Ganea. La această serbare invităm cu stimă întreg publicul românesc din loc și provincie. Invitări speciale nu se vor trimite. Preț de intrare benevol. Pentru societate. *Budapsta* în Decembrie 1909. *Sabin Erușianu*, președinte. *Sabin D. Oprean*, secretar.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel: Cu inima zdrobită de durere anunțăm înțetarea din viață a preabunului nostru frate, unchi, și cumnat *Grigorie Nicolaeviciu*, notar pens., director de Bancă, membru în scaunul protopopesc etc. care subit și-au dat nobilul suflet în mâinile creatorului în etate de 61 ani. Rămășițele pământești să vor înmormânta după ritul ort. rom. în cripta familiară, Duminecă în 5 Decembrie st. n. după amiază la 3 ore. Dormi în pace suflet blând! *Liget*, la 4 Decembrie st. n. 1909. Iosif Nicolaeviciu, Ija Ceregutiu, frate și soră. Danila Ceregutiu, Sofia Nicolaeviciu, cumnat și cumnată. D. Ceregutiu, Sandi Nicolaeviciu, Miti Nicolaeviciu, Iosif Nicolaeviciu, Sovia Nicolaeviciu, Maria Rotariu, nepoți și nepoate.

— **Boala regelui Leopold.** Din Bruxelles se telegrafiază, cu ziua de azi boala regelui s'a agravat din nou. Brațele îi sânt paralizate, încât nu e în stare să scrie și abia poate să și-și miște. Numai acuma s'a aflat că ultima călătorie a lui Leopold la Paris a fost făcută în scopul de a cere o consultație dela medicii specialiști francezi.

† **Aurora Nicorescu.** Azi, Marți, la orele 11 s'a făcut în curții înmormântarea d-șoarei Aurora Nicorescu, fiica de 15 ani a d-lui preot Ioan Nicorescu. La înmormântare au slujit preoții Traian Vățian, A. Vesalon, I. Olariu, I. Rațiu și diaconul C. Lazar. După serviciu, părintele Tr. Vățian a rostit de pe amvon o cuvântare înduioșătoare, adresând cuvinte frumoase nemângăiașilor părinți.

Rămășițele pământești ale răposatei au fost depuse în cripta familiară. Odihnească în pace!

— **Constituirea societății academice »Junimea« din Cernăuți.** Ni-se scrie: Societatea academică »Junimea«, întrunindu-se în ziua de 28/XI a. c. s'a constituit pentru anul administrativ 1909/10 în modul următor: Președinte: Aurel Moldovanu cand. fil. Vicepreședinte: Vasile

Bolocan cand. iur. Secretar I.: Gheoghe Popoviciu stud. teol. Secretar II.: Mihai cav. de Totoescu cand. teol. Cassar: T. Catarinciu stud. fil. Controlor: Andrei Blaga stud. teol. Bibliotecar: Emilian Vasilovschi stud. teol. Econom: Ilie Lazar stud. iur. Membrii fără funcție: Zaharie Popovici stud. iur. și Vichentie Jemna stud. fil. Pentru comitet: Aurel Moldovan, președinte. O. Popovici, secretar I.

— **Caz de moarte.** Din Graz — scrie »Telegraful« — primim știrea, că la 20 Noembrie a. c. tinărul cadet de marină Ladislau Iovescu, fiul colonelului Ion Iovescu din Graz, a decedat după lungi și grele suferințe în ospiciul militar din Alexandria (Egipt). Rămășițele pământești ale decedatului au fost transportate și înmormântate în cimitirul marinarilor din Pola. Tinărul cadet, fost absolvent al Academiei de marină, și profesor al crucii jubiliare, deși în vârstă de abia 20 ani, se bucura de stima superiorilor, și era o mândrie a cercului ofițerilor marinari. Originar din Bozovici, neamul românesc pe de prin el pe unul din puștii săi tineri aplicați la marină.

— **Rectificare.** Ni-se cere publicarea următoarelor: »Mă rog a rectifica publicarea D-voastră referitor la constituirea comitetului »României June« și anume: Eu subscrisul nu sînt — ba nici nu pot fi — membru al comisiei literare a susnumitei societăți cît timp conducerea este încredințată comitetului actual. Am abzis la alegere, am abzis la prima ședință ordinară, iar acum — nelindu-mi în considerare repetata abzi-cere — demisionez pe cale publică. Viena, 1 Dec. 1909. Carol I. Schott.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmetici, spongii și instrumente de gumă. Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kolozsvár.**

x **Spirtul Hungaria** este cel mai probat spirit contra reumei. Prețul 1 cor. Balsamul contra degerăturii face se înceteze chiar și degerătura cea mai învechită. Prețul 1 cor.

Se află de vânzare exclusiv la: Drogueria »Angyal« a lui Fekete Mihály în Murăș-Oșorheiu — Marosvásárhely.

Indurați-vă spre săraci.

»Mila dată săracilor,
te curăță de păcate, îți
cîștigă îndurare și viață
veșnică«.

Mulțămirea sufletească a dăruitorilor și împărțitorilor darurilor și lacrimile săracilor miluiți anii trecuți, ne îndeamnă să apelăm și de data aceasta la inimile generoase, să binevoiască a dăruii bani, vestminte și alimente ca să se împartă în ajunul Nașterii Domnului între săracii noștri (învățăcei-meseriași, școlari, bărbați și femei scăpătate).

Ne găsim în preajma zilelor, în cari săracul ca și bogatul caută să-și încălzească sufletul și corpul.

Cel pe cari Dumnezeu povățuitorul a toate v'a binecuvântat din belșugul său, dați puțință și celor lipsiți, ca cel puțin în zilele de bucurie ale Nașterii Mântuitorului nostru să preamărească pe Creatorul și făptuirile sale.

Împărțirea darurilor se va face cu cuvenită solemnitate supt binevoitorul protectorat al stimabilelor doamne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky.

Darurile benevole să se trimită la adresa »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«.

Lacrămile vărsate de săracii noștri serviască drept cea mai înaltă răsplătă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe bine plăcute și lui Dumnezeu.

Sibiu, 17 Noembrie n. 1909.

Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«.

Vic. Tordășianu,
prezid.

St. Duca,
notar.

* Inscripția icoanei Maicei Domnului, ce afirmă de-asupra lădiții cu crucerii săracilor din localul Reuniunii sodalilor.

Economie.

Banca centrală română.

Viena, Noembrie.

Primim următorul apel:

Prin decretul din 12 Octombrie 1909 cu numărul 28961, anexat în traducere (română) ministerul i. r. de interne ne-a acordat pe baza statutului alăturat privilegiul, de a înființa o societate pe acțiuni sub firma: »Banca centrală română«.

Banca aceasta este autorizată a lua în deposit bani gata pe cărticele și pe bonuri, a transmite depozite ale unui institut de credit altui institut, a escompta și reescompta cambii, a lua în deposit, a administra, a lombarda, a escompta, a cumpăra și a vinde efecte, cupoane și valute, a da și a lua împrumuturi și a participa la întreprinderi industriale și comerciale, înființate de societăți cooperative române, cu un cuvânt, a cultiva — deocamdată afară de emisiuni — toate afacerile de bancă.

Menirea ei este, pe de o parte de a alimenta băncile Raiffeisen și celelalte societăți cooperative din Bucovina, pe de altă parte de a mijloci un reescompt sigur și ieftin băncilor române din Ungaria, deschizând amânduror categorii de institute piața de bani din Viena.

Conform menirii acesteia, băncii îi trebuie două aparate, și anume unul la Cernăuț și altul la Viena. La cererea guvernului, aparatul dela Cernăuț s'a numit »centrală«, iară cela dela Viena »filială«. Nu încapă însă îndoială că, prevalând reescomptul dela Viena, se va putea muta centrala la Viena și filiala la Cernăuț.

Acum pentru activarea băncii nu lipsește, decât semnarea unui capital de acțiuni cât se poate de mare, cel puțin însă de un milion de coroane. Accentuând importanța colosală, ce o are înființarea unui institut central, acreditat pe piața Vienei, pentru consolidarea creditului tuturor românilor din Austro-Ungaria, și observând, că, față de trebuințele de aproape zece milioane ale societăților cooperative române din Bucovina și de reescomptul de aproape treizeci de milioane ale băncilor române din Ungaria, afacerile băncii proiectate și drept aceea și rentabilitatea ei sunt asigurate, Vă invităm a signa acții spre scopul acesta a induce cifra și numele în cuponul alăturat și a expeda apoi cuponul acesta cel târziu până în 1/14 Ianuarie 1910 la adresa: Aurel Onciul, Viena, XIII. Pierrongasse 4.

Primiți asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Aurel Onciul, deputat. Florea Lupu, president al băncii țării și al centralei băncilor Raiffeisen din Bucovina. Nicol. de Flondor, deputat. Alexandru Lupu, general i. r. Dr. Sterie N. Ciurcu, medic.

Piața grânelor din Aradul-nou.

7 Decembrie 1909.

Nu încapă vorbă, timpul primăvăratic ce dăințește de câteva zile, are o înfrigurare bură asupra sămănăturilor, e de temut însă, că el se va schimba pe neașteptate.

Tendența statornică.

S'a vândut azi:

grâu 800 mm.	13.20—13.40
orz 100 mm.	6.70—
ovăș 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	—9—
păpușoi 700 mm.	5.50—5.60

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul Orfu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. —	fil.
Din comitatul Albei — — —	28 > 80—29 > 80 <	
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90 <	
Bănățănesc — — — — —	28 < 95—29 > 90 <	
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80 <	
Secară de calitate I. — — —	19 > 75—20 > 05 >	
Secară de calitate mijlocie	19 > 55—19 > 65 <	
Orzul de nutreț, calitate I.	14 > 75—14 > 95 <	
Ovăș de calitate I. — — — —	15 > 70—16 > — <	
Ovăș de calitate II. — — — —	15 > 40—15 > 60 <	
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > — <	

Anunț de concurs.

Poporul nostru pe lângă toate că a trăit în întunecimea neștiinței de carte, a simțit puterea învățături, exprimând adevărul neschimbător, »ai carte, ai parte«.

Pentru răspândirea luminii în popor, ceice vor folosi talantul primit dela Domnul, pentru sporirea lui, primi-vor răsplăta.

»Bihoreana«, institut de credit și economii în Oradea-mare pune la concurs 10 premii de câte 50 de coroane pentru instruirea în scriere și cetire a analfabeților adulți:

Domnii preoți și învățători de pe teritoriul comitatului Bihor, cari doresc a recurge pentru aceste premii au să trimită până la 20 Decembrie 1909 la adresa direcțiunii institutului »Bihoreana«, lista numelor și vârsta aceluia, cari au să fie instruiți cu indicarea datului începerii prelegerilor.

2. Instruirea se va începe cât mai curând, și are să dureze până la sfârșitul lunii Aprilie 1910.

3. Rezultatul instruirii li va constata comisiunea examinătoare dela examenele finale școlare ale anului 1909/10 ori delegații direcțiunii exmiși pentru acest scop.

4. Pe baza constatărilor ce se vor face, se vor decerne premiile în proporțiunea numărului și raportului numeric al celor instruiți.

5. Intre cari vor dovedi la examen că s'au deprins cu cetitul și scrisul, se vor împărți ca premii cărți folositoare scrise pentru popor.

Înainte cu Dumnezeu și lumina să lumineze.
Oradea-mare, 4 Noembrie 1909.

Direcțiunea inst. de credit și econ.
»Bihoreana«.

BIBLIOGRAFII.

Sumarul numărului ultim din »Noua Revistă Română« de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, este:

Noutăți: Programul politic al partidului național român din Ungaria. — Revista revisteilor. Politică: I. Gr. Peucescu: Veteranii din Dobrogea. Chestiuni actuale: Dr. N. Leon: Răspuns dlui A. C. Cuza. Cronica școlară: I. Clinciu: Învățământul privat. Știința: St. Procopiu: Fizica nouă. Artă și literatură: N. D. Cocea: Expoziția de pictură și desen Derain, Forain, Galmis, Iser. G. Verga: O vânătoare de lupi. Note și discuțiuni: Vasile V. Haneș: Direcțiune greșită... Redacțiunea și administrațiunea: București B. dul Ferdinand No 55. Abonamentul pe un an, 10 lei. 25 bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

Din Biblioteca muzicală »Lira română«.

- Nr. 1: »Deșteaptă-te Române«.
- Nr. 2: »Luna doarme.«
- Nr. 3: »Aoleo!«
- Nr. 4: »Suspine crude.«
- Nr. 5: »Cât te-am iubit.«
- Nr. 6: »Călugărul din vechiul schit.«
- Nr. 7: »Pentru tine Iano.«
- Nr. 8: »Două fete spală lână.«
- Nr. 9: »Ce te legeni codrule.«
- Nr. 10: »Steluța.«
- Nr. 11: »Cucuruz cu frunza'n sus.«
- Nr. 12: »Fetișo din acel sat.«
- Nr. 13: »Popa zice, că nu bea.«

- Nr. 14: »Înimioara mea«.
  - Nr. 15: »Am un leu, și vreau să-l beau«.
  - Nr. 16: »Pasere galbenă'n cioc«.
  - Nr. 17: Imnul regelui român.
  - Nr. 18: Cântul gi t i latine.
  - Nr. 19: Triolorul. Imn patriotic.
  - Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.
  - Nr. 21: Mama lui Ștefan cel-mare.
  - Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.
- Fiecare număr 20 bani, plus 5 fl. porto poștal.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare.

- Jocuri românești I. (piano solo) de Tib. Bredicianu . . . . . Cor. 4.—
- Jocuri românești II. (piano solo) de Tib. Bredicianu . . . . . > 4.—
- Jocuri românești III. (piano solo) de Tib. Bredicianu . . . . . > 4.—
- Doine și cântece I. (voce și piano) de Tib. Bredicianu . . . . . > 4.—
- Doine și cântece II. de Tib. Bredicianu . . . . . > 4.—
- Nu m'abandona, romanță p. voce și piano, aranj. de A. Bena . . . . . > 1.20
- Arma noastră să ne fie, cor. bărb. de Const. Savu . . . . .
- Gândul meu la tine sboară, cor bărb. de Const. Savu . . . . .
- Mizeria, cor bărb. de Const. Savu . . . . .
- Dorul mamei, cor bărb. de C. Savu . . . . .
- Pe mal, cor bărbătesc de Const. Savu . . . . .
- Cântec de toamnă, cor bărb. de C. Savu 3.20
- La Olt, cor bărb. de Const. Savu . . . . .
- Ferentarul (Roșiorul), cor bărb. de C. Savu . . . . .
- Mi dor, cor bărb. de Const. Savu . . . . .
- Heruvic la lit. înainte sfințită, cor. barb. de Constantin Savu . . . . .
- Rădicat-am (Priceansă) cor. bărb. de C. Savu . . . . .
- Funebrale cor bărb. de Const. Savu . . . . .

Cărți școlare aprobate:

- Istorieare biblice de N. Crișmariu . . . . . > —40
- » bisericesti . . . . . > —40
- Catechism . . . . . > —50
- Istorieare morale de Dr. Petru Barbu . . . . . < —30
- » biblice » » » » » > —30
- » bisericesti » » » » » > —30
- Catechism . . . . . > —40
- Istorieare biblice, de Petru Popa . . . . . > —45

- Abcdar de I. Moldovan, și consoții . . . . . > —40
- A doua carte de cetire . . . . . > —40
- A treia carte de cetire . . . . . > —60
- A patra » » » » » > —60
- Carte de cetire pentru clasele 5 și 6, de I. Moldovan și consoții . . . . . > 1.—
- Maghiara pentru clasele 1—3, de I. Groșorean și I. Moldovan . . . . . < —50
- Maghiara pentru clasele 4—6, de I. Groșorean și I. Moldovan . . . . . < —50
- Gramatica română, de I. Groșorean . . . . . < —40
- Abcdar metodel Gabel, de Iuliu Vuia . . . . . > —40
- » » sunetelor normale de Iuliu Vuia . . . . . > —40
- Instrucțiune p. Abcdar Gabel de I. Vuia . . . . . < —80
- Carte de cetire p. cl. 2 » » » » » > —36
- » » » » » » » » » » » > —50
- Limba română . . . . . > —60
- » maghiară partea I. . . . . > —50
- » » » » » » » » » » » > —50
- Aritmetică p. cl. 2, 3, 4 . . . . . > —60

Poșta Redacției.

Tuturor colaboratorilor noștri le adresăm rugămintea să binevoiască a ne trimite manuscrisele pentru numărul de Crăciun cel mult până la 22 Decembrie st. n.

C. P. în F. Anunțuri de logodnă numai tipărite publicăm, pentru că s'a făcut prea adese abuz de buna noastră credință.

Poșta administrației.

Romul Todea Albac. Am primit 24 coroane pe anui 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

AVIZ!

Se primește un copil dintr'o familie bună de

INVĂȚĂCEL

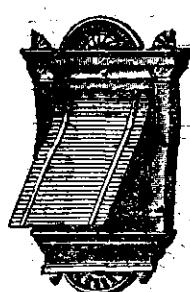
În prăvălia mea de fer și spețarie.

Franz Ferencz,
comerciant de ferărie și spețarie în
Szemplak.
(Comitatul Aradului).

Un candidat de avocat

eflă aplicare momentană într'o cancelarie advocatuală. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Fabrică aranj. cu instalație electrică.

B. Skrbic
Zagreb

— Ilica Nr. 40 —

recomandă renumitele sale rolete de scândurițe, de lemn și graduate și rolete de fier pentru uși la prăvălii etc., rugând a da mai multă atențiune acestei firme solide.

Catalog de prețuri și prospecte se trimit gratis.

INȘTIINȚARE!

Săpunul Schicht este veritabil, numai fiind provăzut cu numele:

Schicht

: și cu marca cerbul :

Alexandru Valeanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică. Sighetul-Maramurășului.

(Mărmaros - sziget). Piața principală (Pöter).

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. — Prezervative femmeiești, Clorapi de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana“, — irigatoare. — Execută după comandă medicală, ghete ortopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure. — FORSE. —

In atențiunea parohilor!

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserici și auritor în Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și tralnic pe lângă garanție. Iasemnez că pictarea bisericilor am studiat o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice incorecitate în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

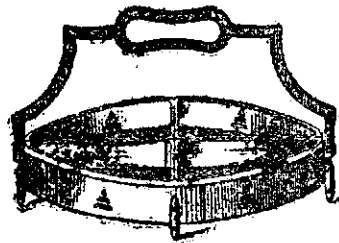
Cea mai convenabilă sursă de cumpărat este prăvălia de oroloage și giuvaergicale

HEGYESI

LUGOȘ, Izabella-tér (Palatul băneli) („POPORUL“)
Telefon nr. 202.

Mare depozit de oroloage »OMEGA« veritabil și SCHAFSHAUSEN de aur și argint, obiecte pentru masă de argint greu veritabil și din argint de China precum și obiecte de lux. Mare asortiment de cadouri ocazionale. — Prețuri ieftine.

Roagă sprijinul onor. public cu deosebită stimă Hegyesi, giuvaergiu.

DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini
Oradea-mare — Nagyvárad
— Kolozsvári-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu abur, gaz, petrolu, benzîn oleiu brut, motoare abserbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătire favorabile.

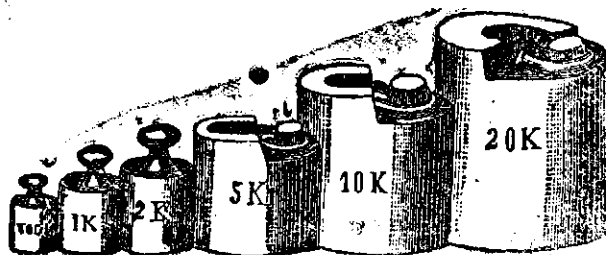
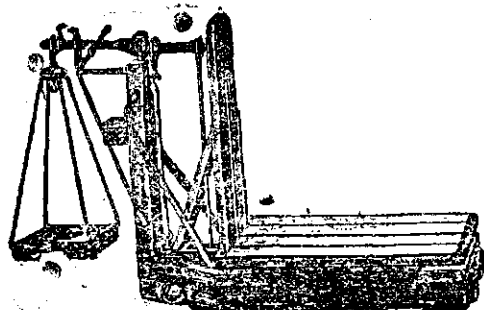
Noua fabrică de cumpene (cântare) și atelierul de reparaturi speciale al
FRAȚILOR BURZA ȘI PERMOZER, ARAD,

strada Simándi 4. No. Telefonului 604.

Biroul: Magazinul de marchitărie al Fraților Burza, piața Boreș Béni No. 1.

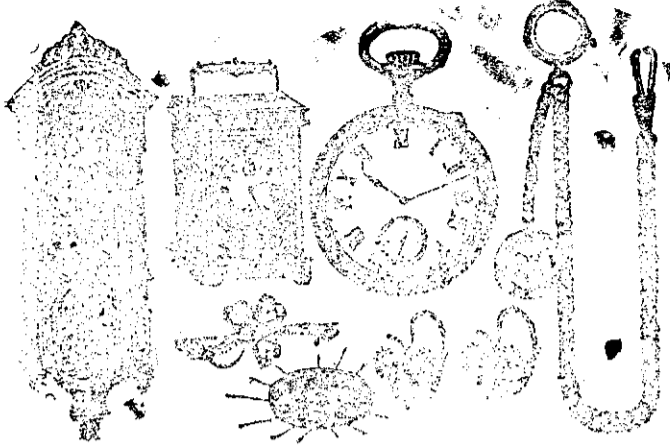
Recomandăm în atenția onoratului public nouile noastre cumpene zecimale autenticate, și greutatea zecimale turnate în aramă și fier. Primim în atelierul nostru ori-ce reparaturi atingătoare de această branșă. Cerem binevoitorul sprijin al on. public, cu tot respectul:

Frații Burza și Permozer.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și articlil optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de bransa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia Debreczen :: farmacia :: Dragy egyaszarva

Medicament pentru vârsirea părului.
Nu este blond, bronzat sau negru. Efect la moment
O singură vârsire e de ajuns, ca părul sau musta
la o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu însă
scarete părul. O sticlă cu medicament pentru or
și re culoare 4 cor.

Nu mai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

MUSTAȚA E FRUMOSA

dacă întrebuințezi

POKADA RAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
păstrarea mustațelor, pregătită
din materie naturală. Efectul
se vede foarte lute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 3.00 B. Prin poștă
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gra!

Schimbare de prăvălie.

Avem onoare a încunoștiința on. public din loc și jur, că
mi-am transpus prăvălia de șpiterii și confitură în locul primit dela Karácsonyi Antal numit „La câinele negru“
în colțul străzilor Rákóczy și Hunyady.
Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public, cu distinsă stimă

Färber Lajos és Testvére.

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE VARGA și NAGY

în ORADEA-MARE—NAGYVARAD.

Colorează și curețește tot felul de vestminte preoțești, bărbătești, de dame, blouse de mătăasă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Dautele și panglici de mătăasă după modurile dorite.

In caz de doliu, orice vestmânt în mod excepțional se colorează negru.

Depozitul nostru e în Nagyvárad, Szt.-János u. 48.
Intreprinderea: Fekete sas palota, pasagė 26.

In atelierul meu de instrumente muzicale

în Chichinda mare (Nagy Kikinda) str. Sándor-Főherceg

provizut cu puteri de muncă speciale se repară tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri nemaiomenit de ieftine. Țin în depozit totfelul de violine fabricația cea mai bună, tambure, harmonice și gramofone, precum și plăci de gramofone. Apoi tot felul de părți de instrumente.

La comande din provincie se face lucrul cu îngrijire sub supravegherea mea.

Cu deosebită stimă:

KELEMEN ANTAL

liferant de instr. muzicale.

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum“ și păjnuși de lemn de carpin.

Primește apre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

HAFFNER JÓZSEF

tăietor de pile

SIBIU (Nagyszeben), Elisabethgasse 42.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Vitárius Şándor

măiestru de mână-şeril şi bandage în Debreczen, Szent Anna-utca 1.

Recomandă în atenţiunea dlor medici şi a onor. public prăvălia sa provăzută cu tot felul de **bandage artificiale**. — Ține în magazin **cârje** mecanice, picioare şi mâni artificiale, bandage pentru hernie şi pânzece, cari sunt mai bune şi mai corespunzătoare timpului prezent. — Toate în

propria manufactură. O experiență câștigată pe terenul Ortopediei în primele fabrici speciale ca cele din Frankfurt, Hamburg, Bruxelles, Viena și Beroa, mă pun în plăcuta poziție, ca pe on. mușterii, să-i pot servi și la cele mai gingașe și complicate ordine și pretenziuni medicale.

Mănuși, și tot felul de instrumente din piele și cauciuc pentru îngrijirea bolnavilor, din cea mai bună calitate, și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Specialități de gumă veritabile americane și franceze „Grizelda”, „Salome” „Kleopatra”. Pessarii. Toate acestea, plățibile și în mărci, se expediază subț cea mai strictă discrețiune cu prețuri ieftine.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
 Budapest IV. Üllői ut. 79.

Imi lau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.

Ca specialist fac geamuri de biserică, verande și sufragerii.

Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în bransa aceasta.

NOTH JÓZSEF

măestru de sculptură în piatră,
 Segesvár, Seilergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte, din diferită marmora, granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe înă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și prelimate de spese stau fr. la dispoziție.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
 — Prăvălia: V., strada Váci nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani **ciasornice de turn, școli, castele și cazarme**, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

DROGUERIE ȘI MARE PRĂVĂLIE DE PARFUMERII.

VOJTEK ȘI WEISZ IN ARAD

RECOMANDA IN ATENȚIUNEA ON. PUBLIC DEPOZITUL LOR CEL MAI BINE ASORTAT.
 FONDAT ÎN ANUL 1890.

Alifii pentru față,
 Pudre pentru dame,
 Cosmetici pentru mâni,
 Apă de colonii,
 Parfumuri pentru odăi.
 Tot felul de Săpunuri,
 din țară și străinătate.
 Creme pentru înfrumusețare.
 Prafuri, Perii, și Apă pentru dinți.

TEA
 calitatea cea mai fină și cea mai ieftină. ☐

RUM
 cea mai renumită calitate. ☐

Cele mai noi
PARFUMURI
 engleze și franceze în sticle originale și măsurate.

Făină nutritivă:
 NESTLÉ,
 KUFÉKE,
 TEINHARDT,
 pentru copii,
 totdeauna proaspătă.
 P r a f de presărat,
 pentru copii.
CREMA-BABY.

Rugăm pe onoratul public românesc, ca ședula primită dela cassa noastră să o pună în oare-care cutie de banii în scopuri de binefacere.

S'a început deja marea expoziție de Crăciun, la

REICHEL. Fiți atenți la firmă!

In bazarul de concurență, vis-à-vis cu statua „Libertății“.

Asortiment uriaș de jucării de copii și obiecte de lux, cu prețuri cari n'au mai existat. In grupuri de 5, 16, 25, 45 și 90 împărțit.

Ca orientare pentru public dăm următoarele informații:

Grupul 25.

Ciasornic cu mașinărie, tren, automobil, clocson omnibus, jucării sunătoare, mașină de călcat de nickel, piano cu 8 tonuri, cărți cu chipuri indistrugibile, cărți de povești: Robinson, Grün, Andersen. Lumea basmelor tinereții, jocuri de societate, păpuși îmbrăcate în număr mai mare de 100 păpuși veritabile franceze în mărime de 22 centimetri, ciasornice de buzunar cu trăgător, vatre de casă, măști în număr mare, animale de tinichea, roțile sunătoare, creion în formă de cheie, cușite, creioane și tocure, săbii, puști, chipuri, vioare, mobile de casă, revizite de bucătărie, soldați de fier, păpuși de celuloid indistrugibile, figuri de jucat etc.

Grupa 45.

Ciasornice de tras cu mașinărie, trăsuri electrice cu conduct superior, automobil cu vagoane colorate de tras, un acrobat puternic, clocsoni, și tot felul de animale, omnibus — motor, vapoare, noutăți de ciasuri sunătoare, armă de casă ideală cu tablă de țintă, trăsura de purtat, echipament întreg de soldat, baionetă cu piele lustruită cu lac, serviciu de porcelan pentru șase persoane, miel cu tonuri muzicale, soldat puternic de nedistruș 6 bucăți, cărți cu chipuri și cu povești, trăsura de păpuși cu roate de gumă, vase de cuină din tinichea, odaie de baie aranjată, mașină de călcat de fier, mojar, strângător de bani cu ciasornic și clopoțel, domino de os, păpuși mari de gumă, iepure îndoit regulabil, clocsoni regulabili, tipografii pentru copii, de mână, lăterne magice, mașini de aburi veritabile, cuburi ilustrate 12 la număr, zidărie de piatră ca joc pentru copii, dulap, mașină pentru socotit, de copii, dobe cari se pot șuruba cu regulator, etc. etc.

Grupul 90.

Animale regulabile trase cu piele, miel, marl, cu voce și animale din masche, vase frumoase, soldați indistrugibili călări, menagerii, trenuri regulabile cu șine, tot felul de figuri și animale, și mașini de vapor, corăbii, scrinuri «Riditer» de piatră, ferestru de strugar cu garnitură, figure de șac puternice cu tablă de închis, domino, de os cu 45 de figuri și 100 și 100 alte articole.

Păpuși franceze mișcătoare de lemn.

Mărime în centimetri: 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64
35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 240 250
afară de aceasta un mare asortiment de păpuși de piele, păpuși îmbrăcate sau de celuloidă.

Păpușele cumpărate la mine le repar eu, în caz dacă se strică, și primesc tot felul de reparații posibile.

Mare asortiment în decoruri pentru pom de Crăciun.

Mare expoziție de gramofone cu ton de oțel, începând dela 9 fl., mare asortiment în plăci duble cu 1.50 cr. Fonografe surprinzător de ieftine, 2.50 cr. cele mai bune tuburi cu 60 cr.

Cai cu leagăn de toate mărimile dela 1 fl.

Obiecte de lux:

Album de ilustrate de plüsch dela 45 cr. în sus, album de suvenire de plüsch dela 25 cr. în sus, casete de cusut, serviciu cu 6 farfurii 90 cr., serviciu de țuică 45 cr., uriaș magazin în obiecte pentru spălat, mâncat, de ceaiu, mai departe portofolii de piele brodate, vase de flori, ciasornice, marmoră sculptată, mese mici de gust, serviciu de fumat de bronz și nenumărate alte obiecte.

Cumpărare de ocazie din obiecte de argint de China. — Umbrele bărbătești de mătase cu margine de otoman 1 fl. 70 cr. și încă multe obiecte neînșirate aici.

Trăsuri de copii mare asortiment dela 4 fl. 50 cr. în sus.

Pentru fiecare cumpărător se dă gratuit o fotografie mărită.

Fiți atenți la firmă!

Bazarul de teatru.

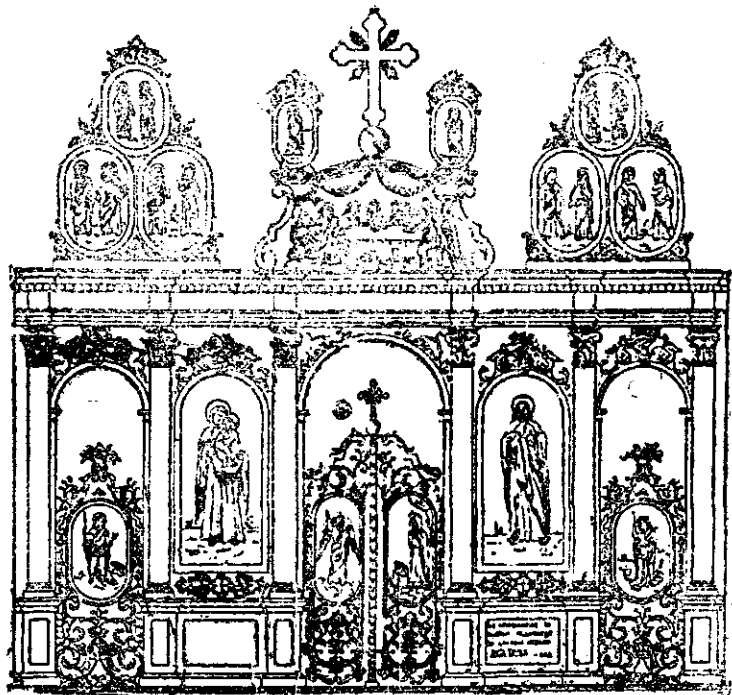
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificator de altare și iconostase bisericesti. —

Komáromi László

Rákospalota (l. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică și aranjază pe deplin:

altare, iconostase, icoane, statuie, strane, amvoane, scaune (bănci) bisericesti, ș. a.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe lângă prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a compara preliminarele mele cu ori-care din străinătate.

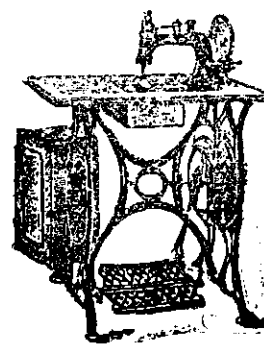
BENEDEK SÁNDOR

orologier și gluvaergiu -
Gluj—Kolozsvár, Wesselényi M.-ut nr. 13. (Lângă banca Coroana.)

Își recomandă asortimentul bogat de oroloage și gluvergi-cale cu prețuri foarte avantajoase și lucrato în cel mai fin sistem. Obiecte de salon de argint veritabil și argint de China în mare asortiment; lacămurul de masă din argint se pregătesc după prețul curent de zi. Oroloage veritabile «Omega» pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt și sol d. Prețurile cele mai moderate.

Acei cari cer cu provocare la ziarul „Tribuna“ primesc catalogul gratuit și portofranco acasă.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștientos.

Reparări de mașine de cusut și gramofone se execută mai bine și mai ieftin, la

ANTON KATZKY mehanic
TEMESVÁR - BELVÁROS, Prinz - Eugen - gasse.

Mașini de cusut SINGER I-a clasă 28 fl.

„ „ „ folosite, cu . . . 10 fl.

Mare asortiment de GRAMOFONE și PLĂCI în limba românească, germană, sârbească și ungurească.

FONO GRAF familiar dela 5 fl. în sus.

PLĂCI cu 1 fl. 25 cr. bucata. ACE de cusut

200 bucăți cu 25 cr. — ALBUM pentru plăci.

— PLĂCI FOLOSITE SE SCHIMBĂ. —

Depozit de COARDE și alte obiecte necesare.

